

5. Wskazania projektowe do planów zagospodarowania przestrzennego wynikające z obowiązujących przepisów prawnych

Ochrona zasobów środowiska realizowana jest na podstawie ustaw i przepisów szczególnych.

Określona w ustawie Prawo ochrony środowiska, polega głównie na (art. 82-84):

- 1) określeniu standardów jakości środowiska oraz kontroli ich osiągania, a także na podejmowaniu działań służących ich nieprzekraczaniu lub przywracaniu¹¹,
- 2) ograniczaniu emisji na zasadach podanych w ustawie,
- 3) różnicowaniu standardów w zależności od obszarów oraz skali i rodzaju oddziaływania (standardy wyraża się poprzez poziomy substancji oraz energii),
- 4) tworzeniu, w drodze prawa miejscowego, programów w celu doprowadzenia do przestrzegania standardów jakości środowiska (jednym, z głównych obszarów zainteresowania są obszary ograniczonego użytkowania)
- 5) wskazywaniu w programach rozwiązań o charakterze organizacyjnym, technicznym lub ekonomicznym, ze szczególnym uwzględnieniem konieczności stosowania najnowocześniejszych technologii (wg art. 143 POŚ) i najlepszych dostępnych technik¹².

***

Ochrona powietrza polega na zapewnieniu jego jak najlepszej jakości, w szczególności przez:

- 1) utrzymanie poziomów substancji w powietrzu poniżej dopuszczalnych dla nich poziomów,
- 2) zmniejszanie poziomów substancji w powietrzu co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane.

***

Ochrona powierzchni ziemi (art. 101-111 POŚ) polega na zapewnieniu jej jak najlepszej jakości, w szczególności poprzez:

- 1) racjonalne gospodarowanie,
- 2) zachowanie wartości przyrodniczych,
- 3) zachowanie możliwości produkcyjnego wykorzystania,
- 4) ograniczenie zmian naturalnego ukształtowania,
- 5) utrzymanie jakości gleby i ziemi powyżej lub na poziomie wymaganych standardów,
- 6) doprowadzenie jakości gleby i ziemi co najmniej do wymaganych standardów, gdy nie są one dotrzymane,
- 7) zachowanie wartości kulturowych, z uwzględnieniem archeologicznych dóbr kultury.

Władający powierzchnią ziemi, na której występuje zanieczyszczenie gleby lub ziemi albo niekorzystne przekształcenie naturalnego ukształtowania terenu, jest zobowiązany do przeprowadzenia ich rekultywacji, która polega na a) przywróceniu niekorzystnego przekształcenia naturalnego ukształtowania terenu do stanu poprzedniego, i b) przywróceniu zanieczyszczonej gleby lub ziemi do stanu wymaganego standardami jakości.

Oceny jakości gleby i ziemi oraz obserwacje zmian wykonuje się w ramach państwowego monitoringu środowiska.

Szczegółowe zasady ochrony powierzchni ziemi określają ustawy i przepisy szczegółowe, takie jak: ustawa o ochronie gruntów rolnych i leśnych, rozporządzenie w sprawie szczegółowych zasad ochrony powierzchni ziemi, ustawa o odpadach, i in..

***

Ochrona przed hałasem (art. 112-120 POŚ) polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu akustycznego, w szczególności przez:

- 1) utrzymanie poziomu hałasu poniżej dopuszczalnego lub co najmniej na tym poziomie,
- 2) zmniejszenie poziomu hałasu co najmniej do dopuszczalnego, gdy nie jest on dotrzymany.

Dopuszczalne poziomy hałasu, w drodze rozporządzenia określa minister właściwy do spraw środowiska w porozumieniu z ministrem do spraw zdrowia.

Oceny stanu akustycznego środowiska i obserwacji dokonuje się w ramach państwowego monitoringu środowiska.

Przy sporządzaniu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, różnicując terenu o różnych funkcjach lub zasadach zagospodarowania, wskazuje się, które należą do poszczególnych rodzajów terenu o zróżnicowanym poziomie hałasu wymienionych w rozporządzeniu: tereny przeznaczone pod zabudowę mieszkaniową, pod szpitale i domu opieki społecznej, pod budynki związane ze stałym lub wielogodzinnym pobytem dzieci i młodzieży, na cele uzdrowiskowe, na cele rekreacyjno-wypoczynkowe poza miastem.

***

Ochrona przed polami elektromagnetycznymi (art. 121-124 POŚ) polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu środowiska poprzez:

- 1) utrzymanie poziomów elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych lub co najmniej na tych poziomach,
- 2) zmniejszanie poziomów pól elektromagnetycznych co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane.

Dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposoby dotrzymania tych poziomów określa, w drodze rozporządzenia, minister właściwy do spraw środowiska w porozumieniu z ministrem do spraw zdrowia.

Oceny poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku i obserwacji zmian dokonuje się w ramach państwowego monitoringu środowiska.

Szczególną uwagę zwraca się na ustalenie zróżnicowania poziomów pól elektromagnetycznych dla terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową i innych miejsc dostępnych dla ludności.

***

Ochrona kopalni (art. 125-126 POŚ) polega na racjonalnym gospodarowaniu ich zasobami oraz kompleksowym wykorzystaniu kopalni. Eksploatację kopaliny prowadzi się, w oparciu o ustawę Prawo geologiczne i górnicze, przy zastosowaniu środków ograniczają-

cych szkody w środowisku i przy zapewnieniu racjonalnego wydobycia i zagospodarowania kopaliny.

***

Ochrona biosfery, zgodnie z art. 127 POŚ, polega na:

- 1) zachowaniu cennych ekosystemów, różnorodności biologicznej i utrzymaniu równowagi przyrodniczej,
- 2) tworzeniu warunków prawidłowego rozwoju i optymalnego spełniania przez zwierzęta i roślinność funkcji biologicznej w środowisku,
- 3) zapobieganiu lub ograniczaniu negatywnych oddziaływań na środowisko, które mogłyby niekorzystnie wpłynąć na zasoby oraz stan zwierząt oraz roślin,
- 4) zapobieganiu zagrożeniom naturalnych kompleksów i tworów przyrody

a realizowana jest przez:

- 1) obejmowanie ochroną obszarów i obiektów cennych przyrodniczo,
- 2) ustanawianie ochrony gatunków zwierząt oraz roślin,
- 3) ograniczanie możliwości pozyskiwania dziko występujących zwierząt oraz roślin,
- 4) odtwarzanie populacji zwierząt i stanowisk roślin oraz zapewnienie reprodukcji dziko występujących zwierząt oraz roślin,
- 5) zabezpieczanie lasów i zadrzewień przed zanieczyszczeniem i pożarami,
- 6) ograniczenie możliwości wycinania drzew i krzewów oraz likwidacji terenów zieleni,
- 7) zalesianie, zadrzewianie lub tworzenie skupień roślinności, zwłaszcza gdy przemawiają za tym potrzeby ochrony gleby, zwierząt, kształtowania klimatu oraz inne potrzeby związane z zapewnieniem różnorodności biologicznej, równowagi przyrodniczej i zaspokajania potrzeb rekreacyjno-wypoczynkowych ludzi.

***

Ochrona wód, zgodnie z art. 97-99 POŚ polega przede wszystkim na:

- 1) zapewnieniu ich jak najlepszej jakości, w tym utrzymywaniu ilości wody na poziomie zapewniającym ochronę równowagi biologicznej (poziom jakości wód musi być określany z uwzględnieniem stopnia funkcjonowania ekosystemów wodnych),

- 2) ochronie obszarów zasilenia wód podziemnych poprzez zmniejszenie ryzyka zanieczyszczenia tych wód (ograniczenie oddziaływania na obszary ich zasilenia) i utrzymywaniu równowagi zasobów wodnych,
- 3) planowaniu i realizowaniu, przez organy administracji, działań w zakresie ochrony poziomu jakości wód w granicach zlewni hydrograficznych,
- 4) jeżeli poziom jakości wód nie jest osiągnięty, wykonuje się programy ochrony wód dla dorzeczy lub zlewni.

***

Szczegółowe zasady ochrony zwierząt i roślin, zieleni miejskiej i wiejskiej oraz walorów krajobrazowych, określają przepisy ustawy o ochronie przyrody (uOP), ustawy o lasach, ustawy o ochronie zwierząt, ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych i przepisów wykonawczych do w/w ustaw.

Niezbędną podstawą formalno-prawną do określania standardów funkcjonalnych środowiska są ustalenia ustawy o ochronie przyrody, rozszerzające i uzupełniające system pojęciowy ustawy Prawo ochrony środowiska w zakresie „celów, zasad i form ochrony przyrody żywej i nieożywionej oraz i krajobrazu” (art.1 uOP). Jak wynika z art. 2, ochrona przyrody jest częścią ochrony środowiska wg POŚ, ponieważ „ochrona przyrody, w rozumieniu ustawy, oznacza zachowanie, właściwe wykorzystanie oraz odnawianie zasobów przyrody i jej składników, w szczególności:

- 1) dziko występujących roślin lub zwierząt,
- 2) siedlisk przyrodniczych,
- 3) siedlisk gatunków chronionych roślin lub zwierząt,
- 4) zwierząt prowadzących wędrowny tryb życia,
- 5) roślin lub zwierząt, objętych ochroną na podstawie odrębnych przepisów,
- 6) przyrody nieożywionej,
- 7) krajobrazu,
- 8) zieleni w miastach i wsiach.

Ochrona przyrody ma na celu:

- 1) utrzymanie procesów ekologicznych i stabilności ekosystemów,

- 2) zachowanie różnorodności biologicznej,
- 3) zachowanie dziedzictwa geologicznego,
- 4) zapewnienie ciągłości istnienia gatunków roślin lub zwierząt wraz z siedliskami poprzez utrzymanie lub przywracanie ich do właściwego stanu,
- 4a) ochronę zieleni w miastach i wsiach, w szczególności ochroną drzew oraz krzewów,
- 5) utrzymywanie lub przywracanie do właściwego stanu siedlisk przyrodniczych, a także innych zasobów przyrody i jej składników,
- 6) kształtowanie właściwym postaw człowieka wobec przyrody.

Cele ochrony przyrody są zaś realizowane przez (art.4):

- 1) uwzględnianie wymagań ochrony przyrody w polityce ekologicznej państwa, programach ochrony środowiska (...) miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, studiach uwarunkowań i kierunków rozwoju przestrzennego gmin,
- 2) obejmowanie zasobów przyrody i jej składników formami ochrony przewidywanymi ustawą lub przepisami szczególnymi, w tym opracowywanie i wykonywanie planów ochrony przyrody obszarów objętych ochroną oraz programów ochrony gatunków i ich siedlisk.

Niezbędnym uzupełnieniem terminologicznym w zakresie przyrody żywej i nieożywionej oraz krajobrazu do ustaleń pojęciowych z ustawy Prawo ochrony środowiska, jest rozumienie szeregu pojęć wg art. 2a ustawy o ochronie przyrody¹³.

Zasady związane z użytkowaniem terenów stref ochronnych pośrednich ujęć wodnych określa ustawa Prawo wodne (art.54).

Na terenach ochrony pośredniej ujęć wód może być zabronione lub ograniczone wykonywanie robót oraz innych czynności powodujących zmniejszenie przydatności ujmowanej wody lub wydajności ujęcia, a w szczególności:

- wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi,
- rolnicze wykorzystanie ścieków,
- przechowywanie lub składowanie materiałów promieniotwórczych,
- stosowanie nawozów oraz środków ochrony roślin,
- budowa autostrad, dróg oraz torów kolejowych,

- wykonywanie robót melioracyjnych oraz wykopów ziemnych,
- lokalizowanie zakładów przemysłowych oraz ferm chowu lub hodowli zwierząt,
- lokalizowanie magazynów produktów ropopochodnych oraz innych substancji, a także rurociągów do ich transportu,
- lokalizowanie składowisk odpadów komunalnych lub przemysłowych,
- mycie pojazdów mechanicznych,
- urządzenie parkingów, obozowisk oraz kąpielisk,
- lokalizowanie nowych ujęć wody,
- lokalizowanie cmentarzy oraz grzebanie zwłok zwierzęcych.

Dodatkowo, na terenach stref ochrony pośredniej ujęć wód podziemnych może być zakazane lub ograniczone:

- wydobywanie kopalin,
- wykonywanie odwiertów budowlanych lub górniczych.